

Dokument s plenarne sjednice

A9-0166/2020

28.9.2020

IZVJEŠĆE

o provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Republike Moldove
(2019/2201(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Dragoš Tudorache

SADRŽAJ

	Stranica
OBRAZLOŽENJE – SAŽETAK ČINJENICA I NALAZA	3
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	6
MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU	27
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	32
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	33

OBRAZLOŽENJE – SAŽETAK ČINJENICA I NALAZA

Demokracija dovodi do blagostanja i opstaje zahvaljujući blagostanju. Građani demokratskih zemalja mogu uživati u učincima blagostanja jer ljudska prava i sloboda izražavanja u tim zemljama čine temelj društva. Te je činjenice nužno promotriti objektivno i neposredno u slučaju Republike Moldove, jedne od najsiromašnijih zemalja u Europi prema izvješćima Svjetske banke i zemlje u kojoj su pokazatelji demokracije i korupcije u posljednjem desetljeću pokazali poprilično negativan razvoj.

Ne smijemo izgraditi negativnu predodžbu o Republici Moldovi samo na temelju tih pokazatelja. Umjesto toga, trebamo biti svjesni poteškoća s kojima se ta zemlja morala suočiti i pružiti potporu njezinim građanima u nastojanju da prevladaju nepovoljnju situaciju u svojoj zemlji. Mi smo zajednica država koju polako, ali sigurno, počinjemo zvati Europom. Budući da vrlo dobro znamo što su ta bliskost i politička konstrukcija povijesno i emocionalno značile građanima naših zemalja, dobro je prisjetiti se da je Europa u stvarnosti još i više od političke konstrukcije kojoj svatko od nas pridonosi. Dijelovi istočne Europe ili zapadnog Balkana jednak su europski kao bilo koja od naših zemalja. Jedina je razlika u tome što su u prošlosti zbog povijesnih nedaća prošli drukčiji put. Ne možemo zanemariti političke odluke iz prošlosti – one koje su podijelile ovaj kontinent.

Naša je politička dužnost osigurati da europski građani imaju jednaka politička, socijalna i gospodarska prava. Iz te perspektive trebamo sagledati Republiku Moldovu i njezine rezultate u okviru Sporazuma o pridruživanju s Europskom unijom. Trebamo kazniti svako odstupanje od demokratskih načela, ukazati na svako kršenje bilateralnih sporazuma i predložiti ispravan smjer djelovanja kako bi se spriječilo bilo kakvo nazadovanje. No što god zajedno odlučili, moramo poštovati temeljni aspekt ovog postupka: građani Republike Moldove europski su građani te moramo misliti najprije na njihovu dobrobit. Političari dolaze i odlaze, no građani ostaju.

Republika Moldova i dalje je nepredvidljiva država. Njezini građani nadaju se pomoći Europske unije, ali njezina politička klasa nije u stanju osigurati političku stabilnost i pouzdano vodstvo. Moldavski političari pod izlikom deklarativne neutralnosti uzastopno biraju politike kojima pogoduju Bruxellesu ili Moskvi, ovisno o svojim osobnim interesima. Podijeljena i vrlo burna politička scena sprječava nacionalni konsenzus glede budućnosti Republike Moldove. Jedino je sigurno u ovom kontekstu to da situacija nastavlja biti problematična i nepredvidljiva, uz prisutnost proturječnih izjava, dvosmislenog izražavanja i odluka koje nisu uvijek u skladu s najboljim interesima moldavskih građana. Republika Moldova, Ukrajina i Gruzija u zajedničkoj su izjavi iz prosinca 2019. izjavile da će uložiti stalne napore kako bi postale članice Europske unije. Nekoliko mjeseci kasnije moldavski predsjednik i premijer izrazili su skepsu u pogledu toga da Moldova postane članicom Europske unije ili Euroazijske unije. Ovdje je bila riječ o nesretnoj proturječnosti i komentaru u suprotnosti sa smjerom kojim se zemlja obvezala krenuti, premda u razdoblju između dviju izjava nije došlo do promjene vlade ni održavanja predsjedničkih izbora. Vrijedi izravno citirati predsjednika Igora Dodona: „Smatram da u sljedećih 10–15 godina nećemo postati članica EU-a ni Euroazijske unije. Zašto nam je potreban Sporazum o pridruživanju s EU-om? Da bismo provodili reforme i povećali kvalitetu života, moramo iskoristiti ovu potporu.

EU ima svoje probleme.” Ta je izjava relevantna jer pokazuje da moldavsko političko vodstvo ne poštuje uvijek Europsku uniju i njezina načela, premda moldavski političari u potpunosti razumiju gospodarske prednosti čvrćih veza s EU-om.

Međutim, ovaj stav ne predstavlja posvećenost vrijednostima. Riječ je o poslu i ničemu više. Istočno partnerstvo i Sporazum o pridruživanju temelje se na načelima Europske unije, prihvaćanju demokratskih vrijednosti i uvjerenju da europski građani imaju određena prava i temeljne slobode, neovisno o tome je li njihova zemlja dio EU-a.

Nedostatak povjerenja političke klase u europski put, slabo prihvaćanje europskih vrijednosti u slučaju nekih političara i naizmjenično prikljanjanje Zapadu i Istoku imaju vidljiv negativan utjecaj na razvoj zemlje. Republika Moldova uspjela je povući samo dio makrofinancijske pomoći od Europske unije. Uvjeti navedeni u sporazumu koji su potpisale obje stranke tek su djelomično ispunjeni. Napredak u ključnim poglavljima povezanima s poštovanjem ljudskih prava, vladavinom prava i reguliranjem političkog utjecaja na pravosuđe, civilno društvo i slobodu izražavanja bio je minimalan. Iz političke perspektive određen dio moldavske političke klase oduvijek je davao prednost održavanju nepovoljnog postojećeg stanja umjesto provedbe dosljednih i strukturnih reformi. Potreba za odlučnim djelovanjem i provedbom reformi sve je veća.

Od uspostave Istočnog partnerstva do kraja 2018. Republika Moldova primila je od Bruxellesa više od milijarde eura u okviru zajednički dogovorenih projekata. Statistika pokazuje da moldavski građani povezuju Europsku uniju i Istočno partnerstvo s gospodarskim blagostanjem (83 %), ljudskim pravima (79 %) i slobodom izražavanja (78 %). Ti podaci ne iznenađuju budući da odražavaju gospodarsku i socijalnu stvarnost. Više od 70 % moldavskog izvoza odlazi u zemlje Europske unije. Gospodarske poteškoće koje je prouzročio ruski embargo prevladane su u kratkom razdoblju zahvaljujući gospodarskim razmjenama s europskim zemljama. Više od milijun moldavskih građana živi i radi unutar granica EU-a.

Bez obzira na to, između statističkih podataka i političkog ponašanja i dalje postoji nesklad koji zabrinjava. Uobičajeno je da naše odluke kreću od političke stvarnosti i odražavaju se u gospodarskim mjerama koje su prikladne za određeno političko ponašanje. Mogućnost da se politički ekscesi spašavaju intervencijama ili ignoriraju zbog gospodarskih razloga nije održiva. Međutim, vrijeme je da odlučimo zaštiti ono što smo izgradili i da sagledamo političku stvarnost kakva uistinu jest, da bismo zaštitili građane Moldove od političke vlasti u toj zemlji. Obični ljudi prečesto stradavaju jer političari koji ih zastupaju ne ispunjavaju svoje odgovornosti. Milijune ljudi u Republici Moldovi – Europljane izvan granica Europske unije – njihovi političari loše zastupaju. Moramo k njima usmjeriti svoja politička i gospodarska nastojanja kako bismo istovremeno mogli što drastičnije sankcionirati svaku političku pogrešku koja ugrozi moldavske građane i udalji Moldovu s njezina europskog puta.

Europski parlament pravo je mjesto za određivanje novog političkog smjera Republike Moldove. Građani daju Europskom parlamentu ovlaštenje da ih zastupa i on predstavlja demokratski glas. Pravo je vrijeme da ispunimo svoju ulogu predstavnika europskih građana i zauzmemos se za njihove interese, čak i ako povjesne granice još uvijek odvajaju neke europske građane od drugih. Prije ili poslije ti će građani pripadati ujedinjenoj Evropi. Do

tada moramo pažljivo ispitivati razvoj demokratskih procesa i strukturnih reformi, imajući pritom u vidu dužnost prema svim europskim građanima, bili oni iz zemalja članica ili ne, čak i ako političari na vlasti zaborave na nju.

Poštovani kolege, tražim od vas da pružite moldavskom narodu priliku da postigne svoj pravi potencijal i nadu u bolju budućnost u ujedinjenoj Evropi.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Republike Moldove (2019/2201(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 8. te glavu V., osobito članke 21., 22, 36. i 37. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), kao i dio peti Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Sporazum o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane („Sporazum”), koji uključuje područje produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine („DCFTA”) te koji je u potpunosti stupio na snagu 1. srpnja 2016.,
- uzimajući u obzir uspostavu bezviznog režima za građane Republike Moldove u ožujku 2014., kao posljedicu izmjena Uredbe Vijeća (EZ) br. 539/2001 koje su donijeli Europski parlament i Vijeće,
- uzimajući u obzir potpisivanje u studenom 2017. memoranduma o razumijevanju, sporazuma o jamstvenom instrumentu te sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za mikrofinancijsku pomoć u vrijednosti od 100 milijuna EUR za razdoblje 2017. – 2018.,
- uzimajući u obzir Nacionalni akcijski plan Moldove za provedbu Sporazuma o pridruživanju između Republike Moldove i Europske unije („NAPIAA”) za razdoblje 2017. – 2019.,
- uzimajući u obzir svoje prijašnje rezolucije koje se odnose na Republiku Moldovu, posebice prethodnu Rezoluciju o provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Moldove od 14. studenog 2018.¹, svoju Rezoluciju od 5. srpnja 2018. o političkoj krizi u Moldovi nakon poništavanja rezultata izbora za gradonačelnika Kišinjeva², Rezoluciju od 15. studenoga 2017. o Istočnom partnerstvu uoči sastanka na vrhu u studenome 2017.³, Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o pružanju makrofinancijske pomoći Republici Moldovi⁴ i Rezoluciju od 21. siječnja 2016. o sporazumima o pridruživanju/područjima produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom⁵,
- uzimajući u obzir odluku EU-a iz srpnja 2018. o zamrzavanju isplate prvog obroka makrofinancijske pomoći, nakon presude Vrhovnog suda o rezultatima izbora za gradonačelnika Kišinjeva, i njegovu odluku iz studenog 2018. o smanjenju finansijske pomoći, nakon što su se pojavile bojazni u pogledu vladavine prava i nazadovanja

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0458.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0303.

³ SL C 356, 4.10.2018., str. 130.

⁴ SL C 334, 19.9.2018., str. 199.

⁵ SL C 11, 12.1.2018., str. 82.

demokracije u zemlji,

- uzimajući u obzir popratnu odluku EU-a iz srpnja 2019. o nastavku isplata za pružanje potpore proračunu imajući u vidu obvezu reforme pravosudnog sustava koju je Republika Moldova preuzela,
- uzimajući u obzir odluku EU-a iz listopada 2019. o isplati prvog obroka makrofinancijske pomoći u iznosu od 30 milijuna EUR kao posljedicu provedbe ključnih reformi za poboljšanje demokratskih standarda i zaštitu vladavine prava,
- uzimajući u obzir zajednički dokument radnih službi Komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje o izvješću o provedbi pridruživanja u Republici Moldovi od 11. rujna 2019.,
- uzimajući u obzir ishod petog sastanka Vijeća za pridruživanje između Europske unije i Republike Moldove održanog 30. rujna 2019.,
- uzimajući u obzir zajedničke izjave sa sastanaka na vrhu Istočnog partnerstva, osobito onu posljednju od 24. studenog 2017. u Bruxellesu,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća za vanjske poslove od 26. veljače 2018. o Republici Moldovi,
- uzimajući u obzir Rezoluciju br. 2308 Parlamentarne skupštine Vijeća Europe od 3. listopada 2019. o funkcioniranju demokratskih institucija u Republici Moldovi,
- uzimajući u obzir poredak zemalja prema indeksu percepcije korupcije na popisu udruge Transparency International iz 2019., na kojem je Republika Moldova na 120. mjestu od 180 zemalja i teritorija (prvo mjesto ima najbolji rezultat), dok je na popisu iz 2018. bila na 117. mjestu,
- uzimajući u obzir indeks demokracije obavještajnog odjela časopisa „The Economist“ iz 2019., prema kojem je Republika Moldova ocijenjena kao „hibridni režim“,
- uzimajući u obzir izvješće organizacije Freedom House naslovljeno „Sloboda u svijetu“, u kojem se Republika Moldova ocjenjuje kao „djelomično slobodna“, i izvješće iste organizacije iz 2020. naslovljeno „Nacije u tranziciji“, u kojem se Moldova ocjenjuje kao „tranzicijski ili hibridni režim“,
- uzimajući u obzir Nacionalni akcijski plan Moldove za provedbu Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Moldove, Nacionalni akcijski plan za ljudska prava za razdoblje 2018. – 2022. i Nacionalnu strategiju za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za razdoblje 2018. – 2023., u kojoj se izričito spominje ratifikacija Istanbulske konvencije,
- uzimajući u obzir analize i preporuke Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), posebno od 8. ožujka 2018. u pogledu istraživanja „Young Moldova: Problems, Values and Aspirations“ (Mlada Moldova: Problemi, vrijednosti i težnje); i od 20. travnja 2018. u pogledu pregleda „Youth Well-being Policy Review of Moldova“ (Pregled politike za dobrobit mladih u Moldovi),

- uzimajući u obzir mišljenja i preporuke Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) Organizacije za europsku sigurnost i suradnju te Venecijanske komisije Vijeća Europe, posebice od 15. ožujka 2018. o izbornoj reformi u Moldovi, od 24. lipnja 2019. o ustavnoj situaciji s posebnim osvrtom na mogućnost raspuštanja parlamenta i od 14. listopada 2019. o nacrtu zakona o reformi Vrhovnog suda i državnog odvjetništva,
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije naslovljenu „Politika Istočnog partnerstva nakon 2020.: Jačanje otpornosti – Istočno partnerstvo koje ostvaruje rezultate za sve” od 18. ožujka 2020.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 11. svibnja 2020. o politici Istočnog partnerstva nakon 2020.,
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 8. travnja 2020. o globalnom odgovoru EU-a na COVID-19 i Odluku (EU) 2020/701 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 2020. o pružanju makrofinancijske pomoći partnerima u postupku proširenja i partnerima u susjedstvu u kontekstu pandemije bolesti COVID-19,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, treće izvješće u okviru mehanizma suspenzije viza i popratni dokument radnih službi od 10. srpnja 2020.,
- uzimajući u obzir preporuku Europskog parlamenta Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o Istočnom partnerstvu, uoči sastanka na vrhu u lipnju 2020.,
- uzimajući u obzir preporuke i aktivnosti Parlamentarnog odbora za pridruživanje između EU-a i Moldove, Parlamentarne skupštine Euronest, Foruma civilnog društva Istočnog partnerstva, Platforme civilnog društva EU-a i Moldove i drugih predstavnika civilnog društva u Republici Moldovi,
- uzimajući u obzir izjavu i preporuke donesene na 7. sastanku Parlamentarnog odbora za pridruživanje između EU-a i Moldove održanog u Strasbourg 18. i 19. prosinca 2019.,
- uzimajući u obzir zaključke misije Europskog parlamenta za promatranje parlamentarnih izbora u Republici Moldovi održanih 24. veljače 2019. u sklopu međunarodne misije za promatranje izbora pod vodstvom OEES-a/ODIHR-a,
- uzimajući u obzir paket gospodarske pomoći koji je Komisija donijela 29. ožujka 2020. za pomoć Republici Moldovi, među ostalim zemljama, u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19, što je uključivalo preusmjeravanje postojećih instrumenata radi ublažavanja društveno-gospodarskih učinaka krize;
- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora za međunarodnu trgovinu,

- uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove i mišljenje Odbora za međunarodnu trgovinu (A9-0166/2020),
- A. budući da su se EU i Republika Moldova obvezale promicati političko pridruživanje i postići gospodarsku integraciju u okviru Sporazuma/DCFTA-e i da se Republika Moldova obvezala na uključivanje pravne stečevine EU-a u svoje zakone i prakse u velikom broju područja; budući da se Unija radi potpore tim aktivnostima obvezala osigurati znatnu finansijsku i proračunsku pomoć Republici Moldovi, pod uvjetom da se poštaju temeljne europske vrijednosti i načela, kao što su vladavina prava te ljudska i demokratska prava, i da se zajamči borba protiv korupcije, organiziranog kriminala, pranja novca, oligarhijskih struktura i nepotizma; budući da se u slučajevima znatnog nazadovanja suradnja može poništiti;
 - B. budući da su 13. rujna 2017. Parlament i Vijeće donijeli odluku o pružanju makrofinansijske pomoći Republici Moldovi u iznosu od 100 milijuna EUR u okviru programa MMF-a za podršku gospodarskim i finansijskim reformama u Moldovi;
 - C. budući da je Europska unija više puta izrazila zabrinutost u pogledu vladavine prava, nedostatka napretka u kaznenom progonu osoba odgovornih za bankarsku prijevaru razotkrivenu 2014. i nastavka kršenja ljudskih prava;
 - D. budući da je u indeksu percepcije korupcije na popisu udruge Transparency International iz 2018. i izvješćima organizacije Freedom House vidljiv blagi napredak Republike Moldove u bliskoj prošlosti, dok ukupno kretanje tih indeksa, kao i indeksa demokracije, pokazuje dugoročan trend pogoršanja stanja demokracije, korupcije, političkih prava i građanskih sloboda u Republici Moldovi;
 - E. budući da su, unatoč promjenama u vlasti, državne institucije Republike Moldove i dalje slabe i da se Republika Moldova i dalje bori s problemom zarobljavanja države jer se koncentracija moći i kontrole nad svim važnim sektorima i institucijama na najvišoj razini vlasti nije značajno smanjila;
 - F. budući da je Europska unija zbog ozbiljnih kršenja vladavine prava i demokratskog procesa 2018. obustavila isplatu zadnjih dvaju obroka u okviru programa za pružanje potpore proračunu za reforme pravosudnog sektora;
 - G. budući da je 11. lipnja 2019. Europski sud za ljudska prava (u predmetu Ozdil i drugi protiv Republike Moldove) utvrdio da je Republika Moldova povrijedila prava na slobodu, sigurnost, privatnost i obiteljski život kad je njezina obavještajna i sigurnosna služba u rujnu 2018. zadržala pet turskih državljanina koji su tražili azil i prisilno ih vratila u Tursku; budući da je to prikriveno izručenje samo jedan od primjera sustavnog obrasca prisilnih i nedobrovoljnih nestanaka, nezakonitog zadržavanja i protjerivanja turskih državljanina u Tursku u desecima država u cijelom svijetu;
 - H. budući da je, nakon formiranja vlade u lipnju 2019. koja se obvezala provesti ambiciozne reforme s programom usmjerenim na reformu pravosuđa, Komisija isplatila prvi obrok makrofinansijske pomoći i nastavila isplaćivati sredstva za programe sektorske proračunske potpore, pri čemu je izjavila da će nastaviti primjenjivati stroge uvjete; budući da je Komisija 10. srpnja 2020. odobrila isplatu drugog i posljednjeg obroka iz svojeg programa makrofinansijske pomoći u iznosu od 30 milijuna eura;

- I. budući da, međutim, Republika Moldova nije mogla pristupiti ostatku sredstava u okviru tog programa, koji je istekao u srpnju 2020.; budući da je ta pomoć i dalje uvjetovana provedbom prethodno dogovorenih reformi, posebno onih usmjerenih na jačanje vladavine prava, demokratskih standarda i ostvarivanje konkretnih rezultata za građane;
- J. budući da je u studenom 2019. moldavski parlament usvojio prijedlog za izglasavanje nepovjerenja vadi ustrojenoj u lipnju 2019. te formirao manjinsku vladu, a potom i novu koalicijsku vladu; budući da su predstavnici institucija Unije izrazili zabrinutost zbog načina na koji je zamijenjena stara vlada i u pogledu procesa reformi koji je Republika Moldova poduzela u okviru Sporazuma/DCFTA-e;
- K. budući da se parlamentarna većina nove koalicijske vlade Republike Moldove stalno smanjuje jer zastupnici napuštaju vladajući savez; budući da će Republika Moldova najesen održati predsjedničke izbore te da je trenutačno suočena s razdobljem iznimne političke nestabilnosti; budući da je predsjednik Igor Dodon naglasio da se Parlament mora raspustiti i da se moraju održati prijevremeni izbori što je prije moguće; budući da je Ustavni sud Republike Moldove 7. srpnja 2020. presudio da se prijevremeni izbori mogu održati tek nakon predsjedničkih izbora;
- L. budući da su 17. travnja 2020. ruska i moldavska vlada potpisale ugovor o zajmu u iznosu od 200 milijuna EUR koji Ruska Federacija daje Republici Moldovi uz povlaštenu kamatnu stopu od 2 %, prema dogovoru predsjednika obiju zemalja; budući da je ugovor ratificiran 23. travnja i da je istog dana Ustavni sud Republike Moldove, nakon žalbe koju su podnijeli članovi oporbe u parlamentu, obustavio zakon o ratifikaciji ugovora o zajmu dok ne dovrši provjeru usklađenosti s Ustavom; budući da je predsjednik Ustavnog suda 6. svibnja izvijestio o pritisku moldavskih tijela na Ustavni sud i o pokušajima diskreditiranja njegovih sudaca; budući da je Ustavni sud 7. svibnja 2020. proglašio ugovor o zajmu neustavnim; budući da se trenutačno pregovara o novom ugovoru o zajmu s Ruskom Federacijom;
- M. budući da je pandemija bolesti COVID-19 dokazala sve veću potrebu za usklađivanjem između Unije i susjednih zemalja u pogledu suzbijanja zajedničkih prijetnji; budući da je Unija na tu potrebu odgovorila, među ostalim, pružanjem paketa finansijske pomoći svojim susjedima;
- N. budući da je tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 solidarnost sa zemljama Istočnog partnerstva od presudne važnosti i da je Unija pružila znatnu potporu za rješavanje posljedica pandemije u regiji; budući da će u tom kontekstu Moldova primiti 87 milijuna eura u obliku preusmjerenog bilateralnog financiranja;
- O. budući da Unija stavlja na raspolaganje Republici Moldovi i dodatne zajmove u okviru makrofinansijske pomoći u iznosu od 100 milijuna eura kao dio Odluke da se makrofinansijska pomoć pruži deset partnerskih zemalja u susjedstvu kako bi im se pomoglo u ograničavanju gospodarskih posljedica pandemije koronavirusa; budući da će prvi obrok paketa posebne makrofinansijske pomoći biti isplaćen što je prije moguće nakon ratificiranja memoranduma o razumijevanju s Republikom Moldovom; budući da će zemlja morati poštovati određene uvjete kako bi primila drugi obrok u roku od godine dana nakon potpisivanja memoranduma o razumijevanju; budući da je važan preduvjet za odobravanje makrofinansijske pomoći da zemlja poštuje djelotvorne

demokratske mehanizme, uključujući višestranački parlamentarni sustav i vladavinu prava te da jamči poštovanje ljudskih prava; budući da bi trebalo pozdraviti zaključivanje memoranduma o razumijevanju i zajamčiti provedbu preuzetih obveza;

- P. budući da je Republika Moldova preuzela međunarodne i nacionalne obveze u pogledu promicanja rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena; budući da je zemlja donijela mјere za promicanje političke zastupljenosti žena, uključujući uvođenjem obvezne rodne kvote od 40 % za izborne liste političkih stranaka; budući da su potrebna daljnja nastojanja da se unaprijede ciljevi Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2017. – 2021., uključujući odgovarajuće financiranje i jače provedbene mehanizme;
- Q. budući da je društveni učinak finansijske pomoći i nastojanja u pogledu reforme unatoč svom gospodarskom napretku prilično zanemariv; budući da je Republika Moldova jedna od naјsiromašnijih zemalja u Europi, koja je u nepovoljnom socijalnom stanju s problemima kao što su napuštena sela i krajnje siromaštvo; budući da je 2018. 38,5 % radnika u Republici Moldovi bilo neformalno zaposleno te bez pristupa bilo kakvom obliku socijalne zaštite;
- R. budući da se od 1989. stanovništvo Republike Moldove smanjilo za gotovo trećinu; budući da je to najgora demografska statistika u cijeloj Europi; budući da Moldavci odlaze radi većih plaća te boljeg obrazovanja i usluga; budući da to ima duboke i dugotrajne političke, gospodarske i društvene posljedice; budući da je Republika Moldova suočena s nedostatkom radne snage i stručnjaka kao što su medicinske sestre i liječnici; budući da su starije osobe, od kojih se velik dio oslanja na doznake, skupina koja je najranjivija i najizloženija siromaštву u Republici Moldovi;
- S. budući da se problemi u Republici Moldovi ne mogu riješiti izvan zemlje i da je potrebno povećati odgovornost moldavskog naroda za rješavanje problema u zemlji; budući da je i dalje važno rješavanje glavnih problema, kao što su borba protiv korupcije i oligarhijskih struktura, pridržavanje demokratskih standarda, potreba za pronalaženjem rješenja za raznovrsne društvene probleme, osiguravanje medijskog pluralizma i suzbijanje siromaštva i iseljavanja;

Zajedničke vrijednosti i opća načela

1. podsjeća da su zajedničke vrijednosti na kojima je izgradena Unija, odnosno demokracija, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavina prava, ključni elementi političkog pridruživanja i gospodarske integracije između Unije i Republike Moldove; ponovno potvrđuje predanost Unije da pruži potporu europskom putu Republike Moldove političkim pridruživanjem, gospodarskom integracijom i odgovarajućim reformama; konstatira da Sporazum/DCFTA nastavlja imati primarnu važnost za razvoj Republike Moldove, pogotovo u sadašnjim izvanrednim okolnostima i pohvaljuje kontinuiranu uključenost moldavskih tijela i društva u taj proces; podsjeća, međutim, da je potrebno ostvariti daljnji napredak u njegovoj provedbi kako bi se ostvario njegov puni potencijal i koristi, posebno usmjeravanjem na neovisnost državnih institucija, njihovu otpornost na utjecaj oligarha, borbu protiv korupcije, pravosuđe, jačanje vladavine prava i poboljšanje životnih uvjeta građana; naglašava da je Sporazum/DCFTA bio glavni vektor za poticanje i podupiranje procesa strukturnih reformi, demokracije i vladavine prava;

2. pozdravlja sve namjere ostvarenja bliže političke, ljudske i gospodarske integracije s Unijom u skladu s načelom diferencijacije i na temelju uspješnosti, rezultata i težnji tijela Republike Moldove i njezina društva;
3. prima na znanje zaključke MMF-a iz konzultacija u vezi s člankom IV. iz ožujka 2020. te šeste i završne revizije gospodarskih rezultata Republike Moldove u okviru proširenog kreditnog instrumenta i proširenog instrumenta za financiranje koju je proveo Odbor MMF-a, s posebnim osvrtom na oporavak moldavskog bankarskog sustava i jačanje upravljanja finansijskim sektorom;
4. pozdravlja isplatu drugog obroka makrofinancijske pomoći Unije; priznaje nastojanja Republike Moldove da provede reformu u područjima koja uključuju borbu protiv korupcije, jačanje okvira za suzbijanje pranja novca i donošenje novog zakona o radu nevladinih organizacija i napominje da se Moldova priključila OECD-ovom programu stručnog pregleda za borbu protiv korupcije (Istanbulski akcijski plan);
5. mišljenja je da bi isplata drugog obroka programa makrofinancijske pomoći EU-a za razdoblje 2017. – 2020. trebala biti popraćena nastojanjima moldavskih vlasti da se ispune relevantni uvjeti u područjima povezanima s okvirom za suzbijanje pranja novca, u pogledu kojih bih se trebali ostvariti opipljivi i trajni rezultati, te jačanjem neovisnosti nacionalne banke;
6. poziva moldavsku vladu i EU da surađuju na suzbijanju negativnog učinka krize uzrokovane bolešću COVID-19 na društveni i gospodarski razvoj;
7. pozdravlja ishod pregovora povezanih s memorandumom o razumijevanju o novom izvanrednom programu makrofinancijske pomoći EU-a s ciljem suzbijanja negativnog gospodarskog učinka pandemije bolesti COVID-19;

Važnost provedbe Sporazuma u tekućim političkim kretanjima i uoči predsjedničkih izbora
1. studenog

8. konstatira da je program aktivnosti Republike Moldove iz studenog 2019. manje ambiciozan od globalnog programa do 2030. prethodne vlade te je zabrinut zbog toga što politička nestabilnost i česte promjene vlade utječe na provedbu odredbi Sporazuma/DCFTA-e i ograničavaju tempo reformi; podržava povezivanje sljedećeg programa pridruživanja s novim NAPIAA-om i naglašava važnost brzog donošenja novog programa kao instrumenta za ubrzavanje provedbe Sporazuma o pridruživanju i ažuriranje njegovih prioriteta aktivnim sudjelovanjem Parlamenta i doprinosom civilnog društva i drugih dionika u EU-u i Republici Moldovi; inzistira na tome da daljnja politička i finansijska potpora EU-a nastavlja ovisiti o opipljivim reformama, osobito u pogledu vladavine prava i pravosuđa; u tom pogledu ponavlja važnost provedbe svih prioritetnih reformi dogovorenih u okviru programa pridruživanja i ispunjavanja dogovorenih uvjeta za isplatu drugog i trećeg obroka makrofinancijske pomoći;
9. pozdravlja konstruktivan doprinos Republike Moldove suradnji u okviru Istočnog partnerstva i potiče trajnu i pojačanu političku razmjenu među zemljama koje su dio sporazuma o pridruživanju/detaljnih i sveobuhvatnih sporazuma o slobodnoj trgovini i Komisije o reformama povezanima s pridruživanjem; poziva Komisiju da na odgovarajući način iskoristi postojeće mehanizme kako bi nastavila pratiti konkretnu provedbu reformi i razvila mehanizam uvjetovanja, uključujući jasna mjerila, uz

smislenu uključenost civilnog društva, posebno na lokalnoj razini; smatra da je u tom kontekstu nužno povećati finansijsku potporu organizacijama civilnog društva, koje imaju ključnu ulogu u poticanju sudjelovanja u javnim raspravama i praćenju djelovanja moldavskih vlasti i djelotvornosti politika Unije u pogledu Moldove; osim toga, predlaže da se iskoristi iskustvo Skupine za potporu Ukrajini kako bi se uspostavila slična struktura za Republiku Moldovu u cilju povećanja učinkovitosti i vidljivosti potpore Unije;

10. naglašava da bi trebalo dugoročno pomno pratiti stanje u Republici Moldovi, uključujući tijekom predizbornog razdoblja, u skladu s uobičajenom praksom i standardima OEES-a/ODIHR-a, posebno u trenutačnom kriznom razdoblju, jer će nadolazeći predsjednički izbori biti test demokracije i vladavine prava u toj zemlji;
11. u tom pogledu poziva moldovske vlasti da osiguraju slobodne i poštene predsjedničke izbore zakazane za 1. studenoga 2020. i potiče moldovske vlasti da dodatno poboljšaju izborno zakonodavstvo kako bi se osigurala učinkovitost prava na glasovanje, pravednost izbornih kampanja, transparentnost zakonodavnog postupka i demokratski nadzor, u cilju omogućavanja odgovarajućeg javnog nadzora nad aktivnostima vlade i parlamenta; zahtijeva od moldovskih vlasti da se suzdrže od izmjene pravila i propisa radi političke koristi, čime se uvijek izazivaju politički nemiri i nestabilnost koji utječu na predanost strukturnim reformama; u pogledu budućih izbora naglašava važnost demokratske legitimnosti vlade, transparentnosti u području stvaranja koalicija i poštovanja volje birača te važnost toga da parlamentarna većina odražava glasove birača;
12. poziva moldovske vlasti da ojačaju demokratske mehanizme, uključujući višestранački parlamentarni sustav, te da osiguraju slobodne, neovisne i pluralističke medije, kao i pravedan pristup financijama i medijima; u tom kontekstu zahtijeva da moldovske vlasti ojačaju otpornost domaćih i stranih aktera na dezinformacije i manipulacije informacijama, na internetu i izvan njega, te da provedu mjere za hvatanje u koštač s još hitnjom potrebom za rješavanjem pitanja kupovanja glasova, zastrašivanja izbornih promatrača, izbornog podmićivanja i drugih korupcijskih praksi, kao i zlouporabe državnih sredstava, s obzirom na to da se tim praksama potkopavaju i uništavaju svi demokratski napori političkih aktera Republike Moldove;
13. naglašava potrebu za snažnim i poštenim političkim suparništvom među predsjedničkim kandidatima, koje ne bi bilo moguće bez zdravog i transparentnog sustava financiranja stranaka i predsjedničkih kampanja;
14. apelira na moldavsku vladu da uvede sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da građani Republike Moldove koji žive u Pridnjestrovlju i izvan Republike Moldove mogu sudjelovati na uključiv, transparentan i pošten način bez stranog uplitanja;

Reforme i institucionalni okvir

15. pozdravlja reforme koje su dovele do uvođenja bezviznog režima s Unijom; građani Republike Moldove često koriste taj program i on predstavlja vrlo dobar primjer načina na koji provedba Sporazuma/DCFTA-e utječe na živote građana poticanjem međuljudskih kontakata s drugim Evropljanima; poziva Uniju i Republiku Moldovu da dodatno poboljšaju međuljudske kontakte i razmjene kako bi stanovnici izgradili pozitivnu sliku jedni o drugima;

16. pozdravlja činjenicu da je od 2014. više od 2,3 milijuna moldovskih državljana imalo koristi od bezviznog režima i napominje da, prema posljednjem izvješću Komisije, Republika Moldova i dalje ispunjava zahtjeve za liberalizaciju viznog režima te da slobodno kretanje bez viza i dalje stvara pozitivne gospodarske, socijalne i kulturne koristi i za Uniju i za Republiku Moldovu; potiče obje strane da poštuju slobodno kretanje ljudi i tijekom kriza;
17. priznaje nastojanja moldavskih vlasti da provedu preporuke iz godišnjih izvješća o mehanizmu suspenzije viza; preporučuje nastavak provedbe referentnih mjerila povezanih s politikom liberalizacije viznog režima i poziva vlasti da nastave s nastojanjima da ispune uvjete za liberalizaciju viznog režima, posebno u području borbe protiv korupcije, da ojačaju pravosuđe, primijene zakonodavstvo o suzbijanju pranja novca i poduzmu mjere za rješavanje porasta broja neutemeljenih zahtjeva za azil; u tom je pogledu zabrinut zbog porasta broja državljana Republike Moldove koji nezakonito borave u schengenskom području (porast od 47 %) i porasta broja zahtjeva za azil (porast od 48 %); snažno poziva moldavske vlasti na daljnju provedbu obveza u kontekstu liberaliziranog viznog režima za schengensko područje u području učinkovitog upravljanja migracijama i na osiguravanje prava na azil za podnositelje zahtjeva iz trećih zemalja u Republici Moldovi;
18. pozdravlja činjenicu da je moldavski parlament donio brojne zakonodavne akte u skladu s obvezama koje je Moldova preuzeila u okviru Sporazuma, posebno u pogledu javne uprave, upravljanja javnim financijama i reforme pravosudnog sustava; ističe važnost cjelovite provedbe tih akata, što podrazumijeva i donošenje sekundarnog zakonodavstva;
19. pozdravlja napredak postignut u upravljanju javnim financijama i poziva moldavske vlasti da ubrzaju provedbu drugih reformi Sporazuma/DCFTA-e na temelju poboljšanja vladavine prava;
20. prima na znanje ključne korake Republike Moldove za povećanje uspješnosti javne uprave; u tom pogledu poziva moldavsku vladu da osigura potpunu provedbu reforme javne uprave za razdoblje 2016. – 2020. u skladu s načelima javne uprave OECD-a/SIGMA-e; nadalje, potiče moldavske vlasti da povećaju transparentnost i bore se protiv raširene korupcije u javnoj upravi te da uspostave državnu školu za javnu upravu;
21. naglašava da učinkovitija i održivija provedba Sporazuma proizlazi iz nepristrane i stručne administracije državnih institucija i agencija; u tom pogledu ponovno izražava zabrinutost zbog nedostatka stalne predanosti poboljšanjima u javnom sektoru, što kompetentne ljude odvraća od karijere u javnoj upravi, te naglašava potrebu za razvojem profesionalne javne uprave i poticanjem mladih da započnu karijeru u javnom sektoru kako bi se postigla transparentnija uprava u kojoj nepotizam i favoriziranje ne dovode do kronične politizacije;
22. apelira da se što prije započne sa sveobuhvatnjom reformom decentralizacije, uključujući reformu administrativno-teritorijalnog sustava Republike Moldove, regionalni razvoj i administrativnu decentralizaciju, uz mogućnost stvaranja lokalnih poreza; u tom pogledu naglašava potrebu za dubljom i širom suradnjom među lokalnim vlastima, manjim brojem lokalnih uprava i više mjera za osiguravanje njihove veće neovisnosti i manjih operativnih troškova; poziva moldavske vlasti da poštuju načela

lokalne demokracije i lokalne autonomije u skladu s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi pružanjem odgovarajućih kompetencija i dostatnog financiranja za lokalne vlasti i osiguravanjem njihove učinkovitosti;

23. zabrinut je zbog visokog stupnja koncentracije i politizacije sektora medija i oglašavanja, što vodi do niske razine povjerenja javnosti u medije; poziva moldavske vlasti da nastave s reformom medijskog sektora, posebno uz veće sudjelovanje civilnog društva u tom procesu, te poziva Republiku Moldovu da revidira zakon o audiovizualnim medijima i liberalizira tržište oglašavanja u skladu s europskim standardima slobode i pluralizma medija te preporukama Komisije i Venecijanske komisije, kako bi se zajamčila potpuna transparentnost vlasništva u medijima i na tržištu oglašavanja;
24. smatra da bi jačanje pluralizma i neovisnosti medija trebalo biti prioritet Unije u pogledu njezina partnerstva s Republikom Moldovom i da bi se to trebalo na primjereno način odražavati i u dodjeli sredstava; poziva Komisiju da poveća potporu neovisnim medijima, uključujući u regijama; apelira na moldavske vlasti da se suzdrže od iskorištavanja pandemije bolesti COVID-19 za donošenje mjera kojima se ograničava sloboda govora i sposobnost medija da neovisno i nepristrano izvještavaju o punom učinku krize uzrokovane koronavirusom na društvo; izražava zabrinutost zbog širenja lažnih vijesti i dezinformacija u Republici Moldovi za vrijeme krize uzrokovane koronavirusom i ističe potrebu da lokalne vlasti i Unija razviju posebne programe za promicanje medijske pismenosti i borbu protiv dezinformacija kojima se promiče kvalitetan i provjeren medijski sadržaj;
25. apelira na moldavske vlasti da potiču slobodne i neovisne medije te da, među ostalim provođenjem neovisne revizije, osiguraju učinkovitost Vijeća za audiovizualne medije kao neovisnog regulatora koji se bori protiv stalnog zastrašivanja novinara, politizacije i nedostatka transparentnosti javnih i regulatornih institucija, nedostatka javnog pristupa informacijama i kvalitetnim medijskim sadržajima te osiguravanja transparentnosti vlasništva nad medijima;
26. ističe da je EU najveći pružatelj pomoći Republici Moldovi; s velikom zabrinutošću primjećuje neprekidnu propagandu, kampanje dezinformiranja i ocrnujuće poruke vladajućih političara protiv Unije, koji stvaraju iskrivljenu i nerealnu sliku na javnoj televiziji i u medijima; žali zbog takvih javnih napada na pomoć i ugled Unije jer narušavaju provedbu Sporazuma i odnose između EU-a i Republike Moldove; poziva moldavske vlasti da okončaju kampanje dezinformiranja i protueuropske propagandne kampanje kojima su općenito izloženi građani Republike Moldove te da pojačaju potporu u borbi protiv lažnih vijesti, hibridnog ratovanja u komunikaciji, ciljanih kampanja dezinformiranja i degradacije medijskih programa; ističe da političko sudjelovanje u masovnim medijima struktorno narušava temeljne slobode i pristup informacijama;
27. žali zbog sve većeg udaljavanja trenutačne vlade u Kišinjevu s europskog puta na štetu demokratskih težnji zemlje i poziva sve proeuropske političke stranke da kroz dijalog pronađu rješenja kako bi se osigurao kontinuitet procesa europske integracije Republike Moldove i u potpunosti iskoristile sve prednosti koje nudi Sporazum/DCFTA;
28. poziva moldavske vlasti da ulože više truda kako bi osigurale da prilike koje nude

Sporazum/DCFTA te pomoć i programi EU-a dođu do lokalne razine, uključujući udaljene dijelove zemlje te posebno ruralna područja, kako bi se stanovnicima omogućilo da se zalažu za pozitivne promjene u svojim zajednicama, posebno onima koje su izloženije postsovjetskim stavovima i ruskoj manipulaciji;

29. smatra da bi vlasti trebale pružiti transparentne informacije o vanjskoj pomoći koju namjeravaju tražiti i da bi se o financiranju Ruske Federacije trebalo otvoreno raspravljati u parlamentu i sa stručnjacima i civilnim društvom, uključujući raspravu o geostrateškoj uvjetovanosti i dugoročnom utjecaju na gospodarstvo koji proizlazi iz te vrste financiranja; smatra da bi u pogledu uvjetovanosti finansijske pomoći EU-a vlasti trebale javnosti pružiti i potrebna objašnjenja; naglašava da bi se uvjeti EU-a trebali smatrati prilikom za provedbu potrebnih reformi;
30. naglašava da se protiv dezinformacija koje širi Rusija treba boriti kvalitetnim i dostupnim informacijama koje su utemeljene na činjenicama te javnim kampanjama usmjerjenima na povećanje javne svijesti; potiče vlasti Republike Moldove da traže dublju suradnju s Unijom i njezinim državama članicama kako bi se poboljšala primjena dobre prakse i rješenja za suzbijanje dezinformacija, propagande, manipulacije i neprijateljskog utjecaja vanjskih sila s ciljem razdvajanja, destabilizacije i narušavanja integriteta unutarnjih političkih procesa i odnosa s Unijom;
31. prima na znanje napredak u donošenju novog zakona o nekomercijalnim organizacijama od strane moldavskog parlamenta kao dijela uvjeta za dobivanje makrofinancijske pomoći EU-a; očekuje da će se njegovom brzom i učinkovitom provedbom potaknuti potpuno poštovanje prava i sloboda civilnog društva i nevladinih organizacija, kao i slobode udruživanja, te poziva na veću potporu moldavske vlade u razvoju civilnog društva; ističe središnju ulogu nevladinih organizacija u bilo kojem demokratskom društvu i izražava nadu da će novo zakonodavstvo poboljšati transparentnost javnog odlučivanja i pružiti moderniziran okvir za funkcioniranje civilnog društva u zemlji; apelira na moldovske vlasti da se suzdrže od bilo kakvog pritiska na nevladine organizacije i druge građanske aktere; žali zbog općenitog nepovjerenja i neprijateljstva s kojima se politički dužnosnici odnose prema civilnom društvu; snažno poziva na smisleniju i aktivniju uključenost civilnog društva u postupke donošenja i provedbe politika, posebno u pogledu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u pogledu kojih bi nevladine organizacije mogle djelovati kao čuvar i pozivati na odgovornost odgovarajuće državne institucije; imajući to na umu, poziva Komisiju i države članice da pruže političku, tehničku i finansijsku potporu civilnom društvu te apelira na institucije EU-a da uspostave jasna pravila koja pomažu u izbjegavanju dodjele bespovratnih sredstava „GONGO-ima” (nevladnim organizacijama koje uspostavljaju i financiraju vlade putem neformalnih kanala);
32. poziva moldavske vlasti da promiču transparentnost u području javnog odlučivanja i da osiguraju odgovarajuće sudjelovanje dionika i civilnog društva i savjetovanje s njima u svim fazama, čime će se povećati javni nadzor i društvena prihvatljivost provedenih reformi;
33. pozdravlja izmjene izbornog zakonodavstva donesene u kolovozu 2019. i presudu moldavskog ustavnog suda iz veljače 2020. o teritorijalnim zahtjevima za uspostavu političkih stranaka;

34. ističe da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 ukazala na činjenicu da je zdravstveni sustav Republike Moldove nedovoljno razvijen i da teško podnosi nedavni porast broja oboljelih; apelira na Komisiju, države članice i Republiku Moldovu da pojačaju suradnju u području otpornosti javnog zdravstva, razmjenjuju najbolje prakse i surađuju s civilnim društvom, poduzećima i zajednicama MSP-ova na izradi strategija za epidemije usmjerenih na najugroženije društvene skupine; poziva moldavsku vladu da ojača sustav zdravstvene skrbi, poboljša higijenske standarde, posebno u bolnicama, i da svojem stanovništvu pruži sve relevantne informacije o pandemiji na transparentan i uključiv način;

Suradnja u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) i napredak u rješavanju pridnjestrovskog sukoba

35. pozdravlja sudjelovanje Republike Moldove u misijama i operacijama Zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZVSP) u pogledu kibersigurnosti i istraga o kiberkriminalitetu kao i njezinu suradnju s NATO-om te suglasnost Moldove s izjavama EU-a u području ZVSP-a; poziva institucije EU-a da Republiku Moldovu uključe u nove oblike suradnje u području kibersigurnosti, hibridnih prijetnji i istraga o kiberkriminalitetu;
36. priznaje važnost misije pomoći Europske unije za granični prijelaz Moldove i Ukrajine (EUBAM) za usklađivanje upravljanja granicama i carinskog režima s onima u Uniji, ali i u pogledu rješavanja pitanja Pridnjestrovlja;
37. uviđa jedinstveno iskustvo i stručnost Republike Moldove te doprinos koji ona može dati zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Unije te potiče snažniju suradnju u obrambenim politikama povezanim s EU-om, uključujući sudjelovanje u PESCO-u nakon što se razjasni pitanje uključenosti trećih zemalja;
38. ponovno ističe potporu EU-a suverenosti i teritorijalnoj cjelovitosti Republike Moldove te naporima u okviru pregovaračkog procesa formata „5+2” za postizanje mirnog, trajnog, sveobuhvatnog i političkog rješenja sukoba u Pridnjestrovlju, na temelju poštovanja suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Moldove unutar njezinih međunarodno priznatih granica, s posebnim statusom Pridnjestrovlja, čime bi se osigurala zaštita ljudskih prava i na područjima koja trenutačno nisu pod kontrolom ustavnih vlasti; ponavlja da je 22. lipnja 2018. Opća skupština UN-a donijela rezoluciju u kojoj se Ruska Federacija poziva da bezuvjetno povuče svoje postrojbe i naoružanje s teritorija Republike Moldove i ponovno potvrđuje potpora hitnoj provedbi te rezolucije;
39. potiče moldavsku vladu da nastavi promicati okolinu povoljnu za rješavanje sukoba i podupirati aktivnosti kojima se povećavaju povjerenje i međuljudski kontakti u zajednicama podijeljenim zbog sukoba;
40. priznaje povećanu sigurnosnu međuvisnost između Republike Moldove i Pridnjestrovlja i njihovu stabilnost kao glavni čimbenik za sprječavanje i rješavanje sigurnosnih izazova kao što su hibridne prijetnje, kibernetički napadi, kibernetičko uplitanje u izbore, kampanje dezinformiranja i propagandne kampanje te uplitanje trećih strana u političke, izborne i druge demokratske procese;
41. pozdravlja napore moldavske vlade da koristi DCFTA-e i bezviznog režima proširi na Pridnjestrovlje, što je omogućilo znatan rast mobilnosti i trgovine s regijom, kao i sve

aktivnosti kojima se jača gospodarska suradnja i povećava razmjena robe i usluga između Republike Moldove i Pridnjestrovlja;

42. smatra da je osiguravanjem bescarinskog pristupa tržištima EU-a za pridnjestrovska poduzeća registrirana na zapadnoj obali Dnjestra i podložna carinskim provjerama moldavskih dužnosnika DCFTA dovela do velikog pomaka smjera trgovine iz Euroazijske ekonomske unije u Uniju; potiče moldavske vlasti da ostvare daljnji pomak prema trgovini i suradnji s europskim tržištima kako bi se poboljšao pristup tržištu, transparentnost i dobra poslovna praksa te smanjila mogućnost manipuliranja tržištem i monopolom oligarha;
43. naglašava da svako rješenje pitanja Pridnjestrovlja mora poštovati suvereno pravo Republike Moldove da odabere vlastiti obrambeni i vanjskopolitički smjer;
44. poziva vlasti Republike Moldove da razmotre razvoj i provedbu paketa zakona u području sprečavanja sukoba i upravljanja krizama koji je bio dio NAPIAA-e za razdoblje 2017. – 2019.;

Vladavina prava i dobro upravljanje

45. zabrinut je zbog sporog tijeka reformi u području vladavine prava i demokratskih institucija; snažno potiče vladu Republike Moldove da bez odgode dovrši reforme pravosuđa kako bi se zajamčila neovisnost, nepristranost i učinkovitost pravosuđa i specijaliziranih antikorupcijskih institucija; pritom poziva moldovsku vladu da osigura transparentan postupak izrade nacrta izmjena moldavskog Ustava koje se odnose na Vrhovno sudske vijeće i njihova naknadnog donošenja, koristeći se međunarodnim preseđanima i dobrim praksama, u skladu s preporukama Venecijanske komisije i uz savjetovanje sa stručnjacima Vijeća Europe i EU-a, civilnim društvom i drugim zainteresiranim dionicima; žali što su izmjene povezane s imenovanjem članova Vrhovnog sudske vijeće prebrzo prošle kroz parlament; naglašava potrebu da se zajamči neovisnost Vrhovnog sudske vijeće i poziva moldovske vlasti da osiguraju odabir i promicanje sudaca na temelju njihovih zasluga;
46. poziva vlasti da nastave učinkovito savjetovanje radi donošenja koncepta i akcijskog plana za reformu pravosuđa na temelju sveobuhvatne dijagnostike, osiguravajući široki konsenzus dionika i uz strogo pridržavanje moldavskog Ustava i europskih standarda;
47. izražava zabrinutost zbog niske razine povjerenja u integritet i učinkovitost pravosuđa te podložnost sudske vlasti političkom pritisku koji narušava njegovu neovisnost; poziva moldavske vlasti da osiguraju transparentnost postupaka imenovanja sudaca i da glavni državni odvjetnik, njegovo osoblje i državni odvjetnici općenito djeluju neovisno i pridržavaju se najviših standarda profesionalizma i integriteta;
48. u tom pogledu ističe da nedostatak resursa i nedostatak znanja o dobrom upravljanju, vladavini prava i ljudskim pravima prožimaju i negativno utječu na učinkovito funkcioniranje moldavskog uprave te poziva Komisiju da poveća financiranje s pomoću dostupne proračunske potpore i instrumenata tehničke pomoći u cilju jačanja kapaciteta i učinkovitosti pravosudnih tijela i tijela kaznenog progona, uzimajući u obzir napredak u provedbi reformi;
49. poziva vlasti Republike Moldove da ojačaju potpunu neovisnost Ustavnog suda i da

osiguraju da nije podložan nikakvom obliku političkog utjecaja; odlučno odbacuje svaki pokušaj zastrašivanja sudaca Ustavnog suda ili pritiska na njih te osuđuje golemi pritisak, ucjenjivanje i uznemiravanje s kojim su bili suočeni suci Suda prije donošenja odluke o ruskom zajmu; duboko žali zbog pokušaja politiziranja Ustavnog suda te neaktivnosti državnog odvjetništva i centra za borbu protiv korupcije u pogledu zaštite neovisnosti Ustavnog suda;

50. zabrinut je zbog stalnog dugoročnog trenda nedovoljnog napretka u pogledu korupcije u Republici Moldovi i stoga poziva vladu da pojača borbu protiv korupcije i zarobljavanja države kao i protiv pranja novca, krijumčarenja oružja i organiziranog kriminala, uključujući trgovanje ljudima; poziva moldavsku vladu da donese konkretnе mjere za jačanje neovisnosti, integriteta i učinkovitosti Ureda nacionalnog centra za borbu protiv korupcije i Ureda državnog odvjetništva za borbu protiv korupcije, kao i da osigura depolitizaciju javnih antikorupcijskih institucija i tijela kaznenog progona; ističe potrebu za stalnim i dosljednim nastojanjima da se spriječe i kazneno progone organizirani kriminal i korupcija na visokoj razini; smatra da je to jedini način da se ponovno uspostavi povjerenje moldavskih građana i osigura provedba trajnih reformi u Republici Moldovi; poziva Komisiju da pruži dosljedniju potporu organizacijama civilnog društva koje prate aktivnosti pranja novca i prijevare;
51. apelira na vlasti da ulože više truda u borbu protiv organiziranog kriminala i razbijanje kriminalnih mreža;
52. pozdravlja donošenje zakona o sankcijama za pranje novca 21. svibnja 2020. i poziva na brzu razradu smjernica za primjenu novog zakona i na posebno osposobljavanje predmetnih tijela; poziva sve zainteresirane strane da se nastave dosljedno baviti borbom protiv krijumčarenja i pranja novca, razbijanjem kriminalnih mreža i smanjivanjem utjecaja oligarha; poziva na pojačanu suradnju s Europolom, Interpolom i carinskim organizacijama kao što su Svjetska carinska organizacija (WCO) i antikorupcijske mreže OECD-a;
53. sa zabrinutošću prima na znanje zaključke izvješća Komisije i ESVD-a o provedbi pridruživanja u Republici Moldovi iz 2019. prema kojima je uspostava instrumenata i tijela za sprječavanje prijevara i pranja novca spora; očekuje od nove vlade da se nadoveže na nedavne korake prethodne vlade u pogledu borbe protiv korupcije te razotkrivanja kriminala i pranja novca;
54. prima na znanje mjere poduzete kako bi se pokrenuo kazneni progon velikih bankovnih prijevara otkrivenih 2014. i drugih slučajeva pranja novca; međutim, ponavlja svoju zabrinutost s obzirom na kontinuiran izostanak transparentnog kaznenog progona svih osoba odgovornih za bankarsku prijevaru razotkrivenu 2014. i sporo vraćanje ukradene imovine; ponavlja svoju zabrinutost zbog toga što dosad nije ostvaren znatan povrat imovine i naglašava da je potrebno poduzeti daljnje korake u tom smjeru; poziva moldavske vlasti da ubrzaju postupak kaznenog progona, da odgovorne osobe privedu pravdi i da nadoknade svu nezakonito prisvojenu imovinu; poziva države članice da pruže znatnu potporu vlastima Republike Moldove u istrazi tog slučaja, ako za to bude zahtjeva;
55. pozdravlja donošenje novog zakona 18. lipnja 2020. s ciljem ukidanja programa dodjele državljanstva u zamjenu za ulaganje 1. rujna 2020., na kraju postojećeg moratorija;

smatra da je to ključan potez kako bi se smanjio rizik od korupcije, utaje poreza i pranja novca u Republici Moldovi; konstatira da će se do ukidanja programa nastaviti obrađivati samo postojeći zahtjevi i poziva Komisiju da pomno prati kako će se to činiti;

56. poziva vlasti Republike Moldove da povećaju transparentnost financiranja političkih stranaka i da pravedno i nepristrano istraže sve nepravilnosti; naglašava da je potrebno boriti se protiv korupcije unutar moldavske političke klase; duboko je zabrinut zbog nedavnih navoda o podmićivanju zastupnika u parlamentu s ciljem mijenjanja njihove političke pripadnosti, kao i o otmicama, zastrašivanju i vršenju pritiska na izabrane predstavnike; ističe da se ti navodi moraju istražiti i da takvo ponašanje nije u skladu s vrijednostima koje su u temelju Sporazuma s Republikom Moldovom; skreće pozornost i na odgovornost političkih stranaka da se bore protiv korupcije u vlastitim redovima; također poziva vlasti da osiguraju da se u izbornim kampanjama ne upotrebljavaju sredstva dobrotvornih udruženja; poziva vlasti da zabrane upotrebu administrativnih sredstava u korist vladajuće političke klase za vrijeme izborne kampanje;

Ljudska prava i temeljne slobode

57. prima na znanje poboljšanje zakonodavstva o zaštiti ljudskih prava, posebno kao rezultat novog akcijskog plana za ljudska prava za razdoblje 2018. – 2022.; poziva moldavske vlasti da znatno povećaju napore i donesu provedbene mjere i sekundarno zakonodavstvo kako bi se poštovala ta prava i temeljne slobode, posebno za manjine i ranjive skupine, kao što su žene i djeca koji su žrtve trgovanja ljudima, jezične manjine, osobe s invaliditetom, Romi i LGBT+ osobe, čime se uvažava poštovanje ljudskih prava kao ključni kriterij i presudan preduvjet za demokratsko društvo; zabrinut je zbog toga što su znatni problemi u vezi s ljudskim pravima i dalje neriješeni i nekažnjeni, kao što su pritisci i politički motivirani progoni i pritvaranja, mučenje, proizvoljno pritvaranje, teški i po život opasni zatvorski uvjeti, proizvoljno ili nezakonito ometanje privatnosti te korištenje prisilnog ili obveznog dječjeg rada;
58. izražava duboku zabrinutost zbog situacije Moldavaca koji se bez socijalne zaštite nalaze u državama članicama EU-a i ne mogu otići zbog krize uzrokovane bolešcu COVID-19; poziva Komisiju i države članice da u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 zajamče jednako postupanje prema sezonskim radnicima iz trećih zemalja i državljanima EU-a, kako je navedeno u Direktivi 2014/36/EU, te podsjeća da takvi radnici imaju jednaka radnička i socijalna prava kao i građani EU-a; poziva države članice da osiguraju kvalitetno stanovanje za prekogranične i sezonske radnike, koje ne bi smjelo biti vezano za njihove prihode, te da zajamče pristojne objekte, privatnost stanara i pisane ugovore o najmu za čije će se poštovanje pobrinuti inspektorati rada, kao i da utvrde standarde u tom području;
59. sa zabrinutošću napominje da je provedba obveza u okviru Sporazuma o pridruživanju u socijalnoj sferi ograničena, posebno u područjima inspekcije rada, antidiskriminacijskih mera i socijalnog dijaloga; zabrinut je što je napredak u rješavanju makrofinancijskih slabih točaka i dalje nedovoljan da bi znatno poboljšao životni standard i sada je ugrožen posljedicama krize uzrokovane bolešcu COVID-19; inzistira na obveznom sudjelovanju sindikata i organizacija civilnog društva u provedbi sporazumâ o pridruživanju;

60. naglašava da Unija mora tražiti odgovornost Republike Moldove za obveze u pogledu socijalne dimenzije Sporazuma o pridruživanju; poziva Komisiju da dostavi detaljno godišnje izvješće o napretku u pogledu provedbe rješenja za probleme povezane s društвom i radom iz Sporazuma o pridruživanju u kojem se analizira ne samo prenošenje relevantnih direktiva i normi Unije, nego i njihova stvarna provedba; poziva Komisiju da prihvati prijedloge stručnjaka u području rada za uvođenje mehanizma sankcioniranja povreda dogovorenih standarda; predlaže da se isplata makrofinancijske pomoći upotrijebi kao pritisak ili da se uvjetuje kako bi se Republika Moldova prisilila na poboljšanje uvjeta rada svoje radne snage;
61. izražava zabrinutost u pogledu poštovanja ljudskih prava u Pridnjestrovlju, posebno u kontekstu pandemije bolesti COVID-19;
62. poziva Komisiju da unaprijedi zapostavljena područja sporazumâ o pridruživanju, uključujući važna područja politike poput rodne politike, europskog zelenog plana i sprečavanja zdravstvenih kriza;
63. naglašava da je rodna ravnopravnost ključan preduvjet za održiv i uključiv razvoj; poziva moldavsku vladu i vlasti da provedu mjere za daljnje poboljšanje zastupljenosti žena i jednakost postupanja prema njima na svim razinama političkog i društvenog života; traži od Komisije da uključi rodnu ravnopravnost u sve svoje politike, programe i aktivnosti u vezi s Republikom Moldovom te potiče vlasti Republike Moldove da promišlju programe koji uključuju dosljednu dimenziju rodne ravnopravnosti te da pruže veću potporu skupinama u najnepovoljnijem položaju i najranjivijim skupinama u društvu i provedu zakonodavstvo za borbu protiv govora mržnje i fizičkog nasilja nad ranjivijim skupinama;
64. poziva moldavske vlasti da ratificiraju Istanbulsku konvenciju, koju je Republika Moldova potpisala 6. veljače 2017., ali čija ratifikacija zaostaje unatoč tome što je spomenuta kao izričit cilj Nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava za razdoblje 2018. – 2022. i Nacionalne strategije za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za razdoblje 2018. – 2023.; podsjeća da je u Republici Moldovi nasilje nad ženama i djevojčicama rašireno i da je 40 % žena od 15. godine doživjelo fizičko i/ili seksualno nasilje od partnera ili osoba koje im nisu partneri;
65. poziva na poduzimanje dalnjih koraka u provedbi nacionalnog zakonodavstva za sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima i na znatno povećanje kvalitete usluga koje se pružaju žrtvama te na veću zaštitu, pomoć i potporu žrtvama kaznenih djela, posebno djeci, tijekom istraga i nakon sudskog postupka; osim toga, poziva na veću potporu tijekom društvene reintegracije žrtava; poziva na povećanu suradnju moldavskih pravosudnih tijela i tijela kaznenog progona s državama članicama kako bi se smanjio prekogranični kriminal, posebno trgovina ljudima i trgovina nezakonitim drogama;
66. poziva vlasti da zajamče pravo na pravedno suđenje i poštovanje ljudskih prava u ustanovama za zadržavanje i zatvorima, uključujući rješavanjem neodgovarajućeg pružanja zdravstvenih usluga; u tom pogledu ističe potrebu da se zatvorenicima osigura sigurno okruženje; poziva i na donošenje mjera za sprječavanje selektivne i politički motivirane pravde;
67. ponavlja svoj poziv da moldavske vlasti osiguraju da se svi zahtjevi za izručenje primljeni od trećih zemalja obrade na transparentan način i uz poštovanje sudske

postupaka u potpunosti u skladu s europskim načelima i standardima;

68. poziva na uvođenje konkretnijih mjera za poboljšanje uvjeta zadržavanja i ukidanje zadržavanja osoba s invaliditetom u psihijatrijskim ustanovama protiv njihove volje; poziva na potpuno ukidanje mučenja i zlostavljanja u zatvorima kao metode vršenja pritiska na političke protivnike u pritvoru ili zatvoru;
69. prihvata mjere poduzete na nacionalnoj razini za sprječavanje i borbu protiv mučenja, no ističe da se Republika Moldova na Europskom sudu za ljudska prava i dalje često osuđuje za mučenje i zlostavljanje; stoga poziva na uspostavu potpuno neovisne posebne agencije za istragu navoda o mučenju i drugim povredama ljudskih prava koje počine policija i drugi službenici tijela kaznenog progona;
70. zabrinut je zbog stalne prisutnosti slučajeva govora mržnje u javnim raspravama, koji upotrebljavaju i političari i vjerski vođe te vođe zajednica; naglašava da su u tom pogledu posebno na meti žene i LGBTI+ osobe; poziva javne dužnosnike da se suzdrže od govora mržnje i da ga javno odbacuju kad god dođe do njega i poziva vlasti da dorade pravni i institucionalni okvir za borbu protiv govora mržnje kako bi se ta pojava suzbila svim dostupnim mehanizmima;
71. podsjeća da je moldavskom parlamentu već podnesen nacrt prijedloga zakona sličnog zakonu Magnicki; potiče zakonodavno tijelo da nastavi s ispitivanjem zakona čije bi donošenje pridonijelo borbi protiv povreda ljudskih prava, korupcije i pranja novca;

Trgovinska i gospodarska suradnja

72. mišljenja je da bi se u okviru pomoći EU-a Republici Moldovi trebala nastaviti davati prednost poboljšanju životnog standarda građana, uz usmjeravanje na područja kao što su poticanje razvoja MSP-ova, pomoć mladima i opća reforma obrazovnog i zdravstvenog sektora;
73. pozdravlja poduzetničke inicijative s ciljem razvoja moldavskih novoosnovanih poduzeća; priznaje, međutim, da su potrebne daljnje reforme javnog sektora i finansijska pomoć kako bi se stvorile dodatne mogućnosti zapošljavanja koje će potaknuti mlade i kvalificirane radnike na povratak u svoju zemlju podrijetla;
74. poziva Komisiju da pridone rješavanju gospodarskih izazova s kojima se suočavaju mladi u Republici Moldovi ulaganjem u programe koji prednost daju poduzetništvu mladih i socijalnom poduzetništvu i da ojača povezanost između reforme obrazovnih sustava i zahtjeva tržišta rada; naglašava potrebu za ulaganjem u programe koji su usmjereni na mlade iz ruralnih područja jer su jedna od najranjivijih skupina i nemaju dovoljno društveno-gospodarskih mogućnosti u usporedbi s mladima iz urbanih područja;
75. prima na znanje da „odljev mozgova”, koji je često uzrokovan nedostatkom povjerenja u pravosuđe, nepotizmom i nedostatkom odgovarajućih reformi u zemlji, predstavlja ozbiljnu prijetnju za budućnost Moldove te je zabrinut zbog masovnog iseljavanja moldavskih građana, što pogoršava negativne demografske trendove; potiče moldavsku vladu da provede daljnje mјere za sprečavanje i suzbijanje takve pojave, posebno stvaranjem prilika i poboljšanjem uvjeta i plaća za mlade radnike u njihovoј matičnoj zemlji kako bi se mogli vratiti kući nakon studiranja ili osposobljavanja u inozemstvu te

podupiranjem poduzetništva mladih; poziva Komisiju da se usmjeri na to pitanje u svojim programima;

76. pozdravlja diversifikaciju moldavskog gospodarstva i znatno povećanje trgovine između Republike Moldove i EU-a te činjenicu da je EU najveći ulagač u toj zemlji; pozdravlja činjenicu da je 2018. 70 % ukupnog izvoza Moldove i 56 % njezine ukupne trgovine ostvareno s Unijom; potiče daljnji napredak u područjima kao što su carinski zakonik, zaštita pravâ intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla, poboljšanje sanitarnih i fitosanitarnih standarda, poboljšanje tržišnih uvjeta u području energije, javne nabave i pristupa financiranju za MSP-ove;
77. potiče potpunu provedbu detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini kako bi se dodatno povećao bilateralni trgovinski i ulagački odnos između EU-a i Republike Moldove, među ostalim uklanjanjem necarinskih prepreka trgovini, olakšavanjem pristupa jedinstvenom tržištu i napretkom u integraciji u njega; podsjeća da se u okviru detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini s Republikom Moldovom moraju poštovati pravila utvrđena u poglavljima o održivom razvoju, u skladu s međunarodnim obvezama, posebno Pariškim sporazumom, i pravilima WTO-a;
78. pohvaljuje moldovski parlament zato što je usvojio europski pristup LEADER kao osnovu za svoju nacionalnu ruralnu politiku; međutim, potiče Republiku Moldovu da u potpunosti iskoristi mogućnosti povlaštenog izvoza u Uniju kroz učinkovitije i održivije obrađivanje poljoprivrednih zemljišta i demokratskiji pristup zemljištima i njihovoj upotrebi kako bi se proizveli poljoprivredni proizvodi koji jačaju relativne prednosti Republike Moldove u području poljoprivrede, među ostalim posebnim mjerama u sljedećoj nacionalnoj strategiji za poljoprivredu i ruralni razvoj;
79. pozdravlja regulatorno približavanje pravnoj stečevini EU-a te potiče Komisiju da moldavskim institucijama i javnoj upravi pruži tehničku i finansijsku pomoć u tom nastojanju i njegovoј naknadnoj provedbi; naglašava da bi se takva pomoć trebala koristiti za povećanje znanja o ljudskim pravima i vladavini prava te poziva moldavske vlasti da brže napreduju u pogledu usklađivanja sa Sporazumom/DCFTA-om, uključujući u pogledu standarda zdravlja životinja i sigurnosti hrane;
80. pozdravlja nacionalnu strategiju „Digitalna Moldova 2020.”, no zahtijeva da Komisija pruži potporu i pomoć programima i reformama povezanim s medijskom i informacijskom pismenosti u skladu s trenutačnim digitalnim dobom i kako bi se unaprijedila sektorska suradnja u digitalnom gospodarstvu; poziva Republiku Moldovu da izgradi pouzdano digitalno tržišno gospodarstvo, poveća potrebu za napretkom u području otvorenih podataka, proširi pristup digitalnim sustavima i poveća pristup građana elektroničkim uslugama i različitim komunikacijskim rješenjima;
81. poziva Komisiju da pruži podršku ulaganjima u sektorima koji imaju potencijal za razvoj, rast i konkurentnost u EU-u, a posebno u trima sektorima od strateškog značaja (održiva energija i klima, digitalno jedinstveno tržište i kibersigurnost te promet);
82. poziva moldavsku vladu da se usredotoči i na socijalnu dimenziju trgovine i održivog razvoja poštovanjem i provedbom standarda rada, ratifikacijom i potpunom provedbom svih konvencija Međunarodne organizacije rada te uklanjanjem preostalih nedostataka u sustavu inspekcije rada, kao i rješavanjem ograničenja i nedostataka sustava inspekcije rada i problema pravosudnog sustava, koji negativno utječu na provedbu standarda rada;

83. poziva moldavske vlasti da donesu i provedu politike usmjerenе na uređenje sudjelovanja subjekata iz zemalja u kojima se ne primjenjuju međunarodni standardi transparentnosti (*offshore* jurisdikcije) ili poduzećâ pod izravnim ili neizravnim nadzorom takvih društava u pogledu trgovanja s javnim tijelima (javna nabava, privatizacija, koncesije i javno-privatna partnerstva);
84. poziva EU da razmotri mogućnost pristupanja država s kojima je potpisana sporazum o pridruživanju/DCFTA jedinstvenom području plaćanja u eurima („SEPA”), budući da bi to koristilo građanima, a MSP-ovima pružilo nove prilike za razvoj;

Energetika, okoliš i klimatske promjene

85. poziva moldavsku vladu da dodatno reformira energetski sektor kako bi se povećala otpornost i transparentnost u pogledu troškova i ugovora u sektoru i poboljšala energetska neovisnost i učinkovitost, posebno povećanjem energetske povezanosti s Unijom, diversifikacijom izvora energije, uključujući obnovljivu energiju, i smanjenjem ovisnosti o fosilnim gorivima; ističe da su svi ti aspekti od ključne važnosti za poboljšanje energetske sigurnosti zemlje;
86. pozdravlja korake za jačanje institucionalnog kapaciteta i neovisnosti energetskog regulatora i potiče potrebne i hitne korake koje treba poduzeti radi provedbe trećeg energetskog paketa, posebno u području prirodnog plina, te osiguravanja potpune usklađenosti s pravnom stečevinom Energetske zajednice; osobito poziva Nacionalnu agenciju za regulaciju energetike Republike Moldove da odobri pravila za energetsko tržište na temelju poštenog tržišnog natjecanja i osigura da ih poštuju svi sudionici na tržištu, uključujući gospodarske subjekte u državnom vlasništvu;
87. ističe važnost povećanja infrastrukturne suradnje u regiji, uključujući radi diversifikacije opskrbe energijom u Republici Moldovi i poboljšanja povezanosti energetskog sektora Republike Moldove uz istodobno osiguravanje okolišne održivosti;
88. naglašava važnost diversifikacije elektroenergetskog sustava Republike Moldove; apelira na moldavske vlasti da osiguraju pravodobnu provedbu projekta za međupovezanost elektroenergetskih sustava Republike Moldove i Rumunjske pružanjem potrebne podrške i sredstava;
89. potiče moldavske vlasti da nastave s nastojanjima da ojačaju energetsku sigurnost zemlje i pohvaljuje dovršetak izgradnje plinovoda Ungheni-Kišinjev do kraja 2020.; nadalje, poziva Europsku komisiju da uključi Republiku Moldovu u testiranje otpornosti koje se provodi za unutarnje energetsko tržište;
90. pohvaljuje sporazume između Republike Moldove, Ukrajine i Rumunjske iz prosinca 2019. o omogućavanju prijenosa plina u Ukrajinu i Republiku Moldovu transbalkanskim plinovodom te akcijski plan iz veljače 2020. za osiguravanje neovisnosti poduzeća za prijenos električne energije Moldovatransgaz;
91. pozdravlja korake koji su poduzeti kako bi se asinkrono međusobno povezali elektroenergetski sustavi Republike Moldove i EU-a preko Rumunjske, što predstavlja značajnu prekretnicu na putu prema jačanju i diversifikaciji energetske infrastrukture Republike Moldove; poziva sva tijela da do 2024. uz potporu EU-a ostvare cilj povezivanja Republike Moldove s rumunjskom električnom mrežom;

92. pozdravlja paket mjera Republike Moldove u području klime i okoliša iz veljače 2019. i njezin nacionalni odgovor, čime je postala četvrta zemlja u svijetu koja je podnijela svoj nacionalno utvrđeni doprinos (NDC2), uključujući povećane ambicije u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova, Tajništvu Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (UNFCCC); poziva na pojačanje aktivnosti u pogledu preuzetih nacionalnih obveza u vezi s Pariškim sporazumom iz 2015. za borbu protiv klimatskih promjena te na uključivanje prilagodbe klimatskim promjenama u sva područja donošenja politika;
93. poziva Republiku Moldovu da dodatno pojača svoj angažman u borbi protiv klimatskih promjena, posebno gospodarenja otpadom i gospodarenja vodama iz rijeke Nistru, te poziva Komisiju da olakša sudjelovanje Republike Moldove u europskom zelenom planu i da zajamči da područje produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine nije u suprotnosti s ciljevima i inicijativama u području okoliša koji su u njemu utvrđeni;
94. priznaje važnost daljnje modernizacije obrazovnog sustava u Moldovi i sve veće uloge mladih u svim životnim sektorima i poziva EU da pruži daljnju potporu, posebno u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO), kako bi se ispunile potrebe tržišta rada; ističe potrebu za promicanjem mogućnosti u području volontiranja i građanskog angažmana za mlade te za većim ulaganjem u mlade povećanjem financiranja i sudjelovanja moldavskih predstavnika u postojećim programima mobilnosti, kao što su Erasmus+, Kreativna Europa i Obzor 2020.;
95. potiče Komisiju da provede savjetovanje te da pripremi i izradi prilagođene programe za građane, uključujući izravan kontakt s korisnicima putem internetske platforme za prijavu i izvješćivanje o upotrebi sredstava dostupnih u okviru tih programa; u tom pogledu poziva da se u obzir uzmu ciljevi zelenog plana, kao i svakodnevne potrebe građana Republike Moldove;

Institucionalne odredbe

96. ističe da bez istinske odlučnosti političke klase u pogledu reformi u zemlji i stvarne provedbe Sporazuma o pridruživanju s Unijom nije moguće postići nikakav stvaran i trajan razvoj; u tom pogledu potiče sve političke aktere i političke snage u zemlji da dadu svoj doprinos i pokrenu višestranačke formate te suradnju u dobroj vjeri u pogledu strateških ciljeva Republike Moldove i tako pridonesu kvaliteti demokracije i poboljšanju životnih uvjeta ljudi; u tom smislu potiče moldavske vlasti da iskoriste dijalog „Jean Monnet“ kako bi poduprle međustranački dijalog i izgradnju parlamentarnih kapaciteta;
97. poziva sve institucije EU-a i države članice da u bliskoj suradnji s vlastima Republike Moldove njezinim građanima bolje predstave prednosti Sporazuma/DCFTA-e i pomoći EU-a;
98. poziva Komisiju da ojača delegaciju Europske unije u Republici Moldovi, pojača praćenje i ojača projektni tim u Kišinjevu kako bi se Republici Moldovi pomoglo u učinkovitoj komunikaciji o približavanju zakonodavstvu EU-a, borbi protiv dezinformacija i promicanju pozitivne slike o EU-u i Moldovi svim uključenim stranama;

○
○ ○

99. nalaže svojem predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Vijeću, Europskoj komisiji, potpredsjedniku Komisije/Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te predsjedniku, vladi i parlamentu Republike Moldove.

4.9.2020

MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU

upućen Odboru za vanjske poslove

o godišnjem izvješću u provedbi Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Moldove (2019/2201(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Markéta Gregorová

PRIJEDLOZI

Odbor za međunarodnu trgovinu poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. pozdravlja pozitivne rezultate u trgovini i gospodarstvu koji su postignuti zahvaljujući provedbi detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine (DCFTA), čime su omogućeni reorientacija trgovine Republike Moldove (dalje u tekstu „Moldova”) i znatno povećanje trgovine s EU-om, koja je 2019. činila 54 % ukupne trgovine te zemlje; u tom pogledu napominje da je EU najveći trgovinski partner Moldove te je također najveći ulagač u toj zemlji; nadalje napominje da je provedba DCFTA-a bila korisna za obje strane, posebno za poljoprivredni i prehrambeni sektor;
2. poziva moldavske vlasti da razmotre regulatorno usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a te odgovarajuću primjenu i provedbu relevantnog zakonodavstva; te da nastave s napretkom i provedbom reformi s obzirom na to da je provedba DCFTA-a važna prilika za rast gospodarstva Moldove i za razvoj poduzetništva u Moldovi te ih poziva da rade na kontinuiranom širenju DCFTA-a i njegovih koristi za transnistrijsku regiju, posebno s obzirom na uvođenje PDV-a i potporu MSP-ovima, koja su najveći sektor gospodarstva Moldove;
3. poziva Komisiju i države članice da podrže strateški cilj Moldove koji se odnosi na daljnje iskorištanje stvarnog potencijala slobodne trgovine s EU-om, uklanjanje necarinskih prepreka trgovini, olakšavanje pristupa i ostvarenje napretka kad je riječ o integraciji u jedinstveno tržište;
4. pozdravlja isplatu drugog obroka programa makrofinancijske pomoći EU-a Moldovi te prepoznaje nastojanja Moldove da ispuni relevantne uvjete; izražava potporu zaključku memoranduma o razumijevanju o novom izvanrednom programu makrofinancijske pomoći EU-a čiji je cilj suzbijanje negativnog gospodarskog učinka pandemije bolesti COVID-19 i sa zanimanjem iščekuje provedbu temeljnih obveza; podsjeća na važnost uvjeta makrofinancijske pomoći, odnosno pružanje pomoći na temelju stvarnih

demokratskih reformi kojima bi se ispunili kriteriji i koje bi dovele do približavanja pravnoj stečevini Unije, te podsjeća na potrebu za uvođenjem mehanizma poticaja „više za više”; u tom pogledu izražava žaljenje zbog nezadovoljavajuće razine usklađenosti Moldove sa zahtjevima EU-a, posebno s obzirom na njezin pravosudni sektor, energetsku reformu i carinski zakonik, koja je rezultirala odlukom Komisije da otkaže treći obrok makrofinancijske pomoći Republici Moldovi; izražava zabrinutost zbog činjenice da su napredak u istrazi prijevare u bankarskom sektoru iz 2014. i s njom povezani povrat sredstava još uvijek ograničeni; poziva Komisiju da po potrebi pruži pomoć moldavskim vlastima u istrazi tog slučaja te da potraži neovisna stručna mišljenja i surađuje s moldavskim sektorom civilnog društva kako bi se u potpunosti ocijenio ostvareni napredak;

5. pozdravlja finalizaciju i donošenje novog moldavskog carinskoj zakonika koji će doprinijeti boljoj investicijskoj i konkurentnoj poslovnoj klimi; poziva na veća i predanija nastojanja u području dobrog upravljanja i približavanja njezinih standarda vladavine prava, posebno onih čiji je cilj jačanje neovisnog pravosuđa; podsjeća da neovisni i depolarizirani mediji slobodni od političkih uplitana čine osnovu demokratskog društva;
6. naglašava da su nužne reforme kojima se nastoji povećati transparentnost, među ostalim u području politika povezanih s trgovinom, i potiče Moldovu da nastavi ostvarivati napredak u području javne nabave u svrhu osiguravanja modernizacije i borbe protiv korupcije; podsjeća na potrebu da EU i Moldova pruže dosljednu potporu organizacijama civilnog društva koje prate aktivnosti pranja novca i prijevare, budući da one imaju važnu ulogu u neovisnim regulatornim mehanizmima;
7. poziva Moldovu da u potpunosti poštuje ciljeve i inicijative u pogledu okoliša utvrđene u DCFTA-u te svoje međunarodne obveze u pogledu održive trgovine i razvoja, posebno Pariški sporazum; pozdravlja paket mjera Moldove u području klime i okoliša iz veljače 2019. i njezin nacionalni odgovor, čime je postala četvrta zemlja u svijetu koja je podnijela svoj nacionalno utvrđeni doprinos (NDC2), uključujući povećane ambicije u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova, Tajništvu Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (UNFCCC);
8. poziva Komisiju da pruži podršku ulaganjima u sektorima koji imaju potencijal za razvoj, rast i konkurenčnost u EU-u, a posebno u trima sektorima od strateškog značaja (održiva energija i klima, digitalno jedinstveno tržište i kibersigurnost te promet);
9. ističe važnost postupnog uvođenja sanitarnih i fitosanitarnih standarda EU-a, uključujući one koji se tiču zdravlja životinja i sigurnosti hrane;
10. poziva moldavsku vladu da se također usredotoči na socijalnu dimenziju trgovine i održivog razvoja otklanjanjem ograničenja i propusta u sustavu inspekcije rada i problema u pravosudnom sustavu koji negativno utječu na provedbu radnih standarda;
11. poziva Komisiju da pruži podršku programima za mlade kojima se pogoduje socijalnom poduzetništvu te da se usredotoči na mlade iz ruralnih područja kako bi se jačali obrazovni sustavi te kako bi se osiguralo da ti sustavi ispunjavaju zahtjeve tržišta rada, čime se štite najranjivije skupine i osiguravaju se odgovarajuće socioekonomiske prilike;
12. poziva EU da razmotri mogućnost pristupanja država s kojima je potписан sporazum o

pridruživanju / DCFTA jedinstvenom području plaćanja u eurima („SEPA”), budući da će to koristiti građanima, a MSP-ovima će pružiti nove prilike za razvoj;

13. poziva Komisiju da unaprijedi zapostavljena područja sporazumâ o pridruživanju, uključujući važna područja politike poput rodne politike, europskog zelenog plana i sprečavanja zdravstvenih kriza;
14. poziva Komisiju da ojača delegaciju Europske unije u Republici Moldovi, pojača praćenje i ojača projektni tim u Kišinjevu kako bi se Moldovi pomoglo u učinkovitoj komunikaciji o približavanju zakonodavstvu EU-a, borbi protiv dezinformacija i promicanju pozitivne slike o EU-u i Moldovi svim uključenim stranama;
15. poziva na kontinuirana unapređenja u pogledu povezivosti kojima će se olakšati e-trgovina i digitalna trgovina te pozdravlja nacionalnu strategiju „Digitalna Moldova 2020.” i prepoznaje nastojanja Moldove da izgradi istinsko digitalno tržišno gospodarstvo; poziva Komisiju i Moldovu da pruže potporu i pomoć programima i reformama usmjerenima na unapređenje sektorske suradnje u digitalnom gospodarstvu.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	3.9.2020
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Udo Bullmann, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Anna Cavazzini, Miroslav Čiž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emmanouil Fragkos, Raphaël Glucksmann, Markéta Gregorová, Enikő Győri, Roman Haider, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Karin Karlsbro, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Emmanuel Maurel, Maxette Pirbakas, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

37	+
ECR	Geert Bourgeois, Emmanouil Fragkos, Dominik Tarczynski, Jan Zahradil
GUE/NGL	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Nezavisni	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
EPP	Anna Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Enikő Győri, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jørgen Warborn, Iuliu Winkler
RENEW	Barry Andrews, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Udo Bullmann, Miroslav Čiž, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
ZELENI/EFA	Saskia Bricmont, Anna Cavazzini, Markéta Gregorová, Heidi Hautala

3	-
ID	Herve Juvin, , Danilo Oscar Lancini, Maxette Pirbakas

2	0
ID	Roman Haider, Maximilian Krah

Značenje simbola:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržan

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	21.9.2020
Rezultat konačnog glasovanja	+: 56 -: 2 0: 10
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Büttikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, İlhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Özlem Demirel, Angel Dzhambazki, Assita Kanko, Arba Kokalari, Dragoš Tudorache, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Marco Zanni

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

56	+
EPP	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko, Arba Kokalari
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Elena Yoncheva
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, İlhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, Maria Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache
GREENS	Alviina Alametsä, Reinhard Bütkofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou
ECR	Anna Fotyga, Hermann Tertsch, Angel Dzhambazki, Assita Kanko
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

2	-
ID	Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

10	0
S&D	Dietmar Köster
ID	Anna Bonfrisco, Marco Zanni, Thierry Mariani, Jérôme Rivière
ECR	Charlie Weimers
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz, Özlem Demirel, Mick Wallace

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani